

Saksframlegg

Arkivsak-dok.
Saksbehandler

17/3358-2
Ebba Laabakk

Utvalg	Møtedato
Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017
Hovedarbeidsmiljøutvalget	06.06.2017
Administrasjonsutvalget	06.06.2017
Fylkesutvalget	06.06.2017
Fylkestinget	20.06.2017

Rapport for 1. tertial 2017

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Fylkestinget tar tertialrapporten til etterretning.
2. a) Det foretas følgende endringer i driftsbudsjettet:

Ansvar	Tjeneste	Art	Endring	Tusen kroner
200 Fagopplæring	220 Fagopplæring	utgift	økes med	1 200
200 Fagopplæring	220 Fagopplæring	inntekt	økes med	1 200
410 Vegsejfen	550 Fylkesveg	utgift	økes med	5 000
505 Fylkesrådmannen	100 Administrasjon	utgift	økes med	300
505 Fylkesrådmannen	100 Administrasjon	inntekt	økes med	300
505 Fylkesrådmannen	110 Tillitsvalgte	utgift	økes med	800
505 Fylkesrådmannen	194 Felles utg. og inntekter	utgift	økes med	375
505 Fylkesrådmannen	198 Lønnsoppgjør	utgift	økes med	500
505 Fylkesrådmannen	420 Kulturvern	utgift	økes med	3 125
505 Fylkesrådmannen	420 Kulturvern	inntekt	økes med	3 125
505 Fylkesrådmannen	431 Idrett og friluftsliv	utgift	økes med	6 150
505 Fylkesrådmannen	431 Idrett og friluftsliv	inntekt	økes med	6 150
505 Fylkesrådmannen	501 Transporttj. funksjonsh.	utgift	økes med	3 260
505 Fylkesrådmannen	501 Transporttj. funksjonsh.	inntekt	økes med	3 260
505 Fylkesrådmannen	600 Tilrettel. næringsliv	utgift	reduseres med	2 590
505 Fylkesrådmannen	600 Tilrettel. næringsliv	inntekt	reduseres med	2 590
505 Fylkesrådmannen	601 Fin.bistand. næringsl.	utgift	reduseres med	375
505 Fylkesrådmannen	601 Fin.bistand. næringsl.	inntekt	reduseres med	375
900 Felles inntekter og utg	550 Fylkesveg	utgift	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	900 Skatter	inntekt	reduseres med	3 100
900 Felles inntekter og utg.	901 Rammetilskudd	inntekt	reduseres med	400
900 Felles inntekter og utg.	923 Disposisjonsfond	inntekt	økes med	5 175

Sum	0
-----	---

b) Det foretas følgende endringer i investeringsbudsjettet:

Ansvar	Tjeneste	Art	Endring	Tusen kroner
410 Vegsjefen	550 Fylkesveg	utgift	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	550 Fylkesveg	inntekt	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	912 Bruk av lån	Inntekt	økes med	36 658
900 Felles inntekter og utg.	940 Øvrig økonomiforv.	utgift	økes med	36 658
Sum				0

3. Det gjøres følgende endringer i stillingshjemler:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

4. Sørvest Bomvegselskap AS gis en lånegaranti på 22 mill. kroner til kjøp av BT Signaal AS. Garantien gis for en periode på ti år og må endelig godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2. SAMMENDRAG

I rapporten for 1. tertial gis det en tilbakemelding på fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 30.4.2017. Videre gis det en oversikt over bruk av midler i henhold til regionale utviklingsprosjekter/fylkesplanens handlingsprogram.

Rapporten viser at aktiviteten for de aller fleste områder er i samsvar med budsjettet. Ved utgangen av 1. tertial har en et merforbruk på 5,2 mill. kroner. Beløpet foreslås dekket ved bruk av disposisjonsfond. Disposisjonsfondet vil etter dette være på 124,4 mill. kroner.

Aust-Agder fylkeskommune tok sammen med de øvrige eierne i IKT Agder IKS, Arendal kommune, Froland kommune og Grimstad kommune, i bruk nye systemer for HR, lønn og regnskap fra 1.1.2017. Innføring av nye systemer gir alltid utfordringer i en oppstartsfase og det har det også vært denne gangen. Utfordringene har vært spesielt store på regnskapsområdet. Rapporteringen er derfor preget av noe usikkerhet.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Det skal legges fram regnskapsrapporter for politisk behandling hvert tertial. Rapportene blir utarbeidet med bakgrunn i regnskapet per 30.4. og 31.8. Siste tertial er årsslutt. I årsrapporten blir det foretatt en mer grundig evaluering av aktivitet og resultater enn i tertialrapportene. Tertialrapporten skal gi oversikt over utviklingen i regnskap og aktivitetstall i forhold til budsjettet. Budsjettendringer som må foretas av fylkestinget i løpet av året vil en i størst mulig grad innarbeide i forbindelse med tertialrapporteringen.

Vedlagt saken følger en rapport som gir en mer detaljert beskrivelse av utviklingen ved den enkelte virksomhet (ansvar). Rapporten er utarbeidet av fylkesrådmannen, men virksomhetene og tjenestene har deltatt i rapporteringsarbeidet. I vedlegget er det også gitt en nærmere orientering når det gjelder status for de ulike investeringsprosjektene.

Foreliggende rapport er utarbeidet med bakgrunn i regnskapsrapporter per 30.4.2017. Dette innebærer blant annet at budsjettendringer som er vedtatt etter dette tidspunkt ikke er med i tabellene. De forskjellige utgifter og inntekter belastes ulikt gjennom året og regnskapstallene må derfor leses med dette for øye.

Fylkesutvalget og fylkestinget har tidligere i år behandlet flere saker vedrørende budsjettendringer og den økonomiske situasjonen. Sentrale saker i denne sammenheng er:

- fylkesutvalgssak 14/2017 «Regnskapsavslutning 2016. Avsetning av ubrukte bevilgninger fra 2016 til bruk i 2017 - trekk i budsjettrammen for 2017»,
- fylkestingssak 12/2017 «Endringer i budsjett 2017»,
- fylkestingssak 13/2017 «Aust-Agder fylkeskommunes årsregnskap og årsrapport for 2016»,
- fylkesutvalgssak 34/2017 «Midler til regionalutvikling 2017 – forslag til disponering av økt ramme».

3.1 Problemstillinger

Hvordan er den økonomiske og aktivitetsmessige utviklingen?
Hvilke budsjettendringer må foretas?

4. DRIFTSBUDSJETTET

4.1 Felles utgifter og inntekter - likviditetsutvikling

Skatt og rammetilskudd

Vedtatt budsjett for skatt og rammetilskudd bygger på statsbudsjettets forutsetninger for 2017. Det er budsjettert med 616,5 mill. kroner i skatteinntekter og 889 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 80,4 mill. kroner er inntektsutjevning. Samlet gir dette 1 465,3 mill. kroner.

I fylkestingssak 12/2017 «Endringer i budsjett 2017» ble det gjort endringer som følge av Stortingets endelige budsjettvedtak for 2017. Endringene ga en samlet reduksjon i skatt og rammetilskudd på 1,6 mill. kroner. Av dette utgjorde endringen i rammetilskudd en reduksjon på 1,6 mill. kroner, økning i skatteinntektene 0,2 mill. kroner og redusert inntektsutjevning 0,2 mill. kroner. Etter denne endringen er det budsjettert med 616,7 mill. kroner i skatteinntekter og 887,2 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 80,2 mill. kroner er inntektsutjevning. Samlet er det budsjettert med 1 503,9 mill. kroner.

Regjeringen la 11. mai frem Kommuneproposisjonen 2018 og Revidert nasjonalbudsjett 2017. I den forbindelse foretas det også en gjennomgang av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2017.

For 2017 er anslaget for lønnsveksten nedjustert fra 2,7 % til 2,4 %. Nedjusteringen bidrar til å trekke ned kostnadsveksten i kommunesektoren og kostnadsdeflatoren for 2017 er nedjustert med 0,2 prosentenheter, fra 2,5 % til 2,3 %. Isolert sett bidrar dette til en besparelse for kommunesektoren på om lag 900 mill. kroner.

Lavere lønnsvekst medfører også lavere vekst i skatteinntektene. Skatteanslaget for 2017 er nedjustert med 850 mill. kroner for kommunesektoren hvorav 142 mill. kroner er lavere skatteanslag for fylkeskommunene. Av denne samlede reduksjonen for kommunesektoren skyldes vel 160 mill. kroner endringer i skatteopplegget og kompenseres gjennom økning i rammetilskuddet.

Nedjusteringen av skatteanslaget sammen med nye befolkningstall gir Aust-Agder fylkeskommune reduserte inntekter i 2017 med 3,5 mill. kroner. Endringen fordeler seg med 3,1 mill. kroner i reduserte skatteinntekter og 0,4 mill. kroner i redusert inntektsutjevning. Endringene foreslås innarbeidet i denne saken. Etter dette vil det være budsjettert med 886,8 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 79,8 mill. kroner er inntektsutjevning og 613,6 mill. kroner i skatteinntekter. Samlet gir dette 1 500,4 mill. kroner.

Pensjonspremie

I vedtatt budsjett 2017 er det lagt til grunn en pensjonspremie i Statens pensjonskasse (SPK) på 14,05 %. For KLP er det lagt til grunn 21 %.

KLP har i april 2017 foretatt en gjennomgang av premieprognosen for 2017. Av beregningene som KLP har gjort fremkommer det at innbetalingene for 2017 vil bli lavere enn budsjettert. Hovedårsaken til dette er at det ligger an til at en vil få tilbakebetalt overskudd fra KLP på i størrelsesorden 7,1 mill. kroner i 2017. I vedtatt budsjett er det innarbeidet 1,9 mill. kroner. I tillegg til dette er reguleringspremiesatsen i de nye beregningene redusert med 0,4 %-enhet, da anslagene for lønnsvekst er nedjustert fra 2,7 %

til 2,5 %. Endringen i folketrygdens grunnbeløp (G) var ikke kjent i april. Samlet er anslaget fra KLP nedjustert med om lag 7 mill. kroner for 2017.

Det fremkommer av den informasjonen en har mottatt at nye a konto regulerings-premiesatser vil bli bestemt over sommeren. Da vil ny G og årets lønnsoppgjør være kjent. På dette tidspunkt vil også endelig fordeling av tilbakebetalingen av KLPs overskudd for 2016 være kjent. En vil derfor ikke foreslå å gjøre budsjettendringer nå, men vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

En har ikke nye opplysninger vedrørende pensjonspremien i Statens pensjonskasse.

Rentekompensasjon

I budsjettering av rentekompensasjon for skolebygg har en lagt til grunn en gjennomsnittlig flytende husbankrente på 1,5 %. Det har hittil i år kun vært små endringer i forhold til budsjettet. For rentekompensasjon til veginvesteringer har en tatt utgangspunkt i statsbudsjettets kronebeløp. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Renter og avdrag

I budsjettet for 2017 er det lagt inn en forutsetning om et rentenivå på 1,6 % for lån med flytende rente og 1,96% for innskudd. Rentenivået har hittil i år vært relativt stabilt. Likviditeten eksklusiv skattetrekk, lånemidler og låneopptak til veginvesteringer har vært noe lavere enn forutsatt i første tertial.

Det er for tidlig å trekke noen konklusjon om rente- og likviditetsutviklingen i 2017. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

4.2 Utdanningsformål

Videregående opplæring skoleåret 2017/18

Fylkesutvalget behandlet 2. mai sak 40/2017 «Videregående opplæring, skoleåret 2017/18 – klasseoppsett, voksenopplæring, Vg3 fagopplæring i skole, praksisbrev».

Fylkesutvalgets vedtak innebærer at det ble foretatt en reduksjon med 4,5 klasser og en økning med 9,5 klasser i forhold til vedtatt budsjett. En netto økning med fem klasser vil anslagsvis innebære 6 mill. kroner i økte utgifter for skoleåret 2017/18, hvorav økningen i 2017 er på om lag 2,5 mill. kroner. Det er ikke foretatt nøyaktige beregninger da det fremdeles kan skje endringer som følge av inntaket.

Videre ble det i denne saken opprettet 12 klasser/tilbud for voksne og en økning i beredskapsklasser Vg3 fagopplæring i skole med inntil 5,5 klasser. Dette vil også gi utgifter utover det som er innarbeidet i vedtatt budsjett 2017.

En vil komme tilbake til de økonomiske konsekvensene som følge av dette i rapporten for 2. tertial når inntaket er foretatt og en vet hva behovene for neste skoleår vil være.

Skolefrokost

Tilskuddsordningen til skolemiljøutvalgene ved de videregående skolene vil fra og med 2017 bli sett sammen med skolefrokostordningen. Midlene vil bli disponert til skolefrokostordning og andre folkehelseiltak fra høsten 2017.

Fylkestinget bevilget 150 000 kroner til ordningen med skolefrokokost. Sammen med folkehelsemidlene på 300 000 kroner er de fordelt på skolene slik:

- Arendal videregående skole, 84 000 kroner
- Dahlske videregående skole, 77 000 kroner
- Møglestu videregående skole, 51 000 kroner
- Risør videregående skole, 36 000 kroner
- Sam Eyde videregående skole, 119 000 kroner
- Setesdal videregående skule, 38 000 kroner
- Tvedestrand og Åmli videregående skole, 45 000 kroner

Fordelingen er basert på elevtall skoleåret 2016/17.

Utstyr

I vedtatt budsjett er det avsatt 2,0 mill. kroner til anskaffelse av utstyr i videregående skoler. Av budsjettet for 2017 framgår det at deler av bevilgningen må nyttes i forbindelse med endringer i klasseoppsettet, tilrettelegging for elever og nye læreplaner. Midlene er fordelt slik:

- Arendal videregående skole, Vg2 Kunst, design og arkitektur 60 000 kroner og oppgradering av heis i Tyholmenbygget 150 000 kroner
- Dahlske videregående skole, ombygging av rømningsvei 400 000 kroner og nye tilbud 125 000 kroner
- Møglestu videregående skole, ombygging av lokaler for elever på tilrettelagt opplæring 500 000 kroner, tilrettelegging for handicappet elev 125 000 kroner og introduksjonsklasse 100 000 kroner
- Risør videregående skole, løftebukk til TIP 70 000 kroner og tilpasning av verksted 60 000 kroner
- Sam Eyde videregående skole, Vg2 medier og kommunikasjon 165 000 kroner og Vg2 bygg- og anleggsteknikk 45 000 kroner
- Setesdal videregående skule, utstyr til byggfag 100 000 kroner
- Tvedestrand og Åmli videregående skole, materialer til ombygging av kjølerom 100 000 kroner.

Gjestelever

Det er avsatt 8,2 mill. kroner i 2017. Gjestelevoppgjøret foretas to ganger per år, per 1. april og 1. oktober. Budsjettet for 2017 bygger på de opplysningene en hadde om gjestelevoppgjøret høsten 2016 på det tidspunktet budsjettet ble utarbeidet. Regnskapet for 2016 viste imidlertid at en hadde merutgifter til gjestelever med 2,3 mill. kroner. Årsaken til dette var kjøp av flere elevplasser i andre fylker med 0,8 mill. kroner og salg av færre elevplasser i Aust-Agder. Økt kjøp av elevplasser gjelder i hovedsak Vg3 fagopplæring i skole.

Ved utgangen av 1. tertial har en enda ikke mottatt alle regningene for elever i andre fylker, men en har sendt faktura for elever fra andre fylker i Aust-Agder. Dersom en legger regnskapet for høsten 2016 til grunn for hele 2017 vil en ha merutgifter på i størrelsesorden 4-5 mill. kroner. Det knytter seg ekstra stor usikkerhet til høsten 2017 da nye regler for inntak av elever i andre fylker trår ikraft. Regelendringen innebærer at elevene fritt kan søke skoleplass i andre fylker, og at hjemfylkeskommunen plikter å betale for denne.

En vil komme nærmere tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Tilrettelegging og oppfølging

Ved utgangen av 1. tertial har en foretatt en ny gjennomgang av tildelingen til skolene basert på foreløpig oversikt over inntaket for skoleåret 2017/18. Basert på denne gjennomgangen

vil det være behov for å øke rammene betydelig fra høsten 2017 da det er en sterk økning i tallet på elever med store tilretteleggingsbehov. Foreløpig oversikt viser at det vil være behov for å øke bevilgningen inneværende år med 2,0 mill. kroner. Det knytter seg noe usikkerhet til beregningene, da en ennå ikke har fullstendig oversikt over behovet for kommende skoleår.

Det er budsjettet med 3,0 mill. kroner i statstilskudd til asylsøkere (elever i egne klasser for minoritetsspråklige og elever i ordinære klasser). En har mottatt 1,3 mill. kroner i første halvår.

En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Fagopplæring

Det er i vedtatt budsjett for 2017 avsatt 77,5 mill. kroner til utbetaling av ordinært tilskudd til lærebedrifter. Dette innbefatter tilskudd til kontrakter inngått de to siste årene, samt kontrakter som inngås i 2017. Som følge av at Stortingets budsjettvedtak vedrørende høyere satser for lærlingstilskudd i 2017 ble fylkeskommunen tilført 1,2 mill. kroner i rammetilskudd og som er budsjettet til formålet, jf. fylkestingssak 12/2017. Etter dette er budsjettet på 78,7 mill. kroner.

Regnskapet for 2016 vedrørende tilskudd til lærebedrifter viste en innsparing på 2,2 mill. kroner. Ved utarbeidelsen av budsjettet for 2017 antok man en sterkere utvikling i 2. halvår 2016 enn hva regnskapet i ettertid viste. Da de fleste lærekontrakter går over to år vil både nivået på utbetalinger og antall inngåtte lærekontrakter i 2016 få innvirkning på utbetalingene i 2017. Det er grunn til å anta at budsjettet i 2017 ligger for høyt. Det er også usikkert i hvilken grad et stramt arbeidsmarked vil ha innflytelse på inntaket av lærlinger og lære kandidater inneværende år. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

En har mottatt tilsagn om ca. 1,2 mill. kroner i statlige midler til internasjonaliseringsprosjektet/Erasmus+. Midlene foreslås innarbeidet i budsjettet på inntekts- og utgiftssiden.

Annet

Tre av de videregående skolene har med seg trekk i rammene for 2017. Dette er Arendal videregående skole, Dahlske videregående skole og Setesdal videregående skule. Alle tre melder at det er iverksatt tiltak for å ta inn igjen merforbruket i løpet av ett til to år.

Fra Skatteetaten har en mottatt varsel om fastsetting av merverdiavgift etter avgrenset kontroll. Kontrollen gjelder elev- og studentkantiner i videregående skoler. Saken gjelder om det foreligger rett til kompensasjon for inngående avgift på anskaffelser knyttet til drift av disse. Skatteetaten har foreløpig varslet krav om tilbakebetaling av et beløp på i størrelsesorden 1,1 mill. kroner, hvor av mesteparten skriver seg tilbake til 2013. Dagens praktisering er i samsvar med Skatteetatens tolkning av regelverket.

En vil gå gjennom Skatteetatens krav og komme med et tilsvarende svar til dette i løpet av kort tid. Etter dette vil Skatteetatens krav fastsettes. En vil komme tilbake til dette i forbindelse med rapporten for 2. tertial.

Stillingsendringer

Karriere Aust-Agder har i første tertial planlagt etablering av et kompetanseverksted, som ved fleksibel opplæring og metodikk skal bistå OT-ungdom med å sette kompetansegap før oppstart i ordinær undervisning fra høsten. Første gjennomføring av kompetanseverksted er planlagt i perioden mai til juli. Det er også gjennomført tilsettingsprosess av prosjektleder for

videre, og mer permanent drift av verkstedet. Denne tiltrer fra august 2017. Dette er i samsvar med vedtak i fylkestingssak 21/2016. I denne saken ble ikke stillingshjemmelen formelt opprettet og fylkesrådmannen tilrår derfor at hjemmelen innarbeides i denne saken.

SMI-skolen ønsker å få utvide stillingshjemlene med 0,6 stilling, fra 27,4 til 28 stillingshjemler. Dette gjelder 0,4 pedagogstilling og 0,2 barne- og ungdomsarbeiderstilling. Bakgrunnen for behovet er at barn og unge som bor på barnevernsinstitusjoner har en økende grad av utfordringer både faglig og ikke minst atferdsmessig. De økte utgiftene dette medfører kan dekkes innenfor rammene i budsjettet. Fylkesrådmannen tilrår i denne saken å opprette 0,4 stilling som lærer og 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider.

4.3 Tannhelse

Leiekontrakten med Evje og Hornnes kommune om leie av tannklinikk går ut 1. september 2018. Kommunen ønsker å disponere lokalene til eget formål. Fylkesrådmannen vil til fylkesutvalgets møte 27. juni legge frem egen sak vedrørende dette.

Når det gjelder lokaler til ny tannklinikk i Lillesand tas det sikte på at endelig avtale er på plass innen utgangen av juni.

4.4 Kulturformål

Kulturvern

I vedtatt budsjett er det lagt til grunn et statstilskudd på 1,0 mill. kroner til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap. Beløpet ble innarbeidet på bakgrunn av forhåndstilsagn. Tildelingen fra Riksantikvaren for 2017 er på 4 125 000 kroner. Økningen på 3 125 000 kroner foreslås innarbeidet både på utgifts- og inntektssiden.

Spillemidler

I vedtatt budsjett er det innarbeidet 34,0 mill. kroner i spillemidler (utenom renteinntekter) til idrettsanlegg. En har mottatt tilsagn på 38,7 mill. kroner. Det tilrås at både utgifts- og inntektssiden økes med 4,7 mill. kroner. I 2017 er det mottatt 107 søknader med en søknadssum på 119,1 mill. kroner.

Frilufttsformål

I vedtatt budsjett er det innarbeidet 4,25 mill. kroner i statstilskudd for regionale frilufttsformål og tiltak. En har mottatt tilsagn på til sammen 5,7 mill. kroner. Det tilrås at både utgifts- og inntektssiden økes med 1,45 mill. kroner.

4.5 Samferdsels- og vegformål

TT-ordningen

Gjennom den statlige forsøksordningen «utvidet TT-ordning» for rullestolbrukere og blinde/svaksynte er en for 2017 tildelt 14 mill. kroner av Samferdselsdepartementet. Da fylkeskommunen hadde 1,74 mill. kroner i mindreforbruk i prøveordningen i 2016, går dette beløpet til fratrekk i tildelingen. Det er budsjettert med 9 mill. kroner i tildeling. Differansen på 3,26 mill. kroner foreslås innarbeidet i budsjettet på inntekts- og utgiftssiden.

For den fylkeskommunale delen av TT-ordningen er det store variasjoner i utbetalinger fra måned til måned. I 2016 ble det et merforbruk omlag 235 000 kroner. En følger utviklingen og vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

4.6 Næringsformål/regionalt utviklingsprogram

For omtale av enkeltprosjekter vises til nærmere omtale i vedlegget under Regionalt utviklingsprogram.

"Regionale forskningsfond - tilskudd til forskning" er tildelt 17,36 mill. kroner i statstilskudd til fondsregion Agder for 2017. I budsjettet for 2017 er det innarbeidet 19,95 mill. kroner. Det foreslås at både utgifts- og inntektssiden reduseres med 2,59 mill. kroner.

I oppdragsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for 2017 er rammen for midler til regionalutvikling i Aust-Agder fastsatt til 28,17 mill. kroner, som er en økning på 4,87 mill. kroner fra foreløpig tildelt ramme. Økningen er innarbeidet i fylkeskommunens budsjett i forbindelse med fylkestingets sak 17/12 "Endringer i budsjettet 2017". I denne saken er også Aust-Agder fylkeskommunes andel over kapittel 553, post 63 Grenseregionale Interreg-program på 375 000 kroner innarbeidet. Beløpet overføres direkte til fylkeskommuner som er sekretariat for enkelte program/delprogram og det er Østfold fylkeskommune som mottar tildelingen. Det foreslås at både utgifts- og inntektssiden reduseres med 375 000 kroner.

4.7 Sentrale styringsorganer og felles utgifter

Tillitsvalgte

Hovedavtalens del B §3-3 regulerer tillitsvalgtordningen i tariffområdet til KS. Medlemsforbundene i Akademikersammenslutningen har i vår organisert seg slik at de har rett på frikjøp for en fellestillitsvalgt i 80 % etter reglene i HTA. I tillegg har Skolenes landsforbund rett på frikjøp i 12 % for sin hovedtillitsvalgte. Dette innebærer en økning i utgiftene til frikjøp på 800 000 kroner. Beløpet foreslås innarbeidet i denne saken.

Ordinære lønnsoppgjør

Kapittel 3 og 5 (lokale forhandlinger)

Ved beregning av lønnsavsetningspotten har en tatt utgangspunkt i statsbudsjettets forutsetninger om en lønnsvekst på 2,7 % i 2017. I revidert nasjonalbudsjett 2017 anslås nå lønnsveksten for kommunesektoren til 2,4 %. Dette er 0,3 % lavere enn lagt til grunn i budsjettet for 2017. Dette gir isolert sett lavere lønnskostnader i 2017 på anslagsvis 0,5 mill. kroner for kapittel 3 og 5.

Kapittel 4

Ved de sentrale lønnsforhandlingene for 2016 ble også oppgjøret for 2017 forhandlet. Resultatet gir en lønnsvekst på 2,3 % i 2017. Fylkesrådmannen har lagt dette resultatet til grunn ved beregningen av lønnsavsetningsposten for 2017, og det er avsatt 6,6 mill. kroner. KS og forhandlingssammenslutningene LO kommune, Unio, YS og Akademikerne har gjennom forhandlinger i 2017 blitt enige om at de sentrale lønnstilleggene som ble fremforhandlet i 2016 skal utbetales fra 1. juli 2017 og at de lokale lønnstilleggene skal ha virkningsdato fra 1. august 2017. Dette er en måned tidligere enn det som var resultatet av

forhandlingene i 2016. Dette innebærer at rammen for 2017 er på 2,4 %. Dette gir en økning i kostnader for 2017 på anslagsvis 0,6 mill. kroner.

En vil komme nærmere tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Rekruttere og beholde kompetanse i organisasjonen

Den pågående Agderprosessen vil skape usikkerhet i organisasjonen. Man skal på den ene siden drive fylkeskommunen på en god og forsvarlig måte, samtidig som man skal bygge en ny organisasjon inn mot 2020. Dette kan føre til utfordringer med å ha rett kompetanse til å utføre avgjørende oppgaver i overgangsperioden. For å sikre bemanningen fram mot 2020 er det behov for å ha noen midler til å beholde/rekruttere kompetanse. Det foreslås derfor å sette av 0,5 mill. kroner til dette i 2017.

Innsparinger

I vedtatt budsjett for 2017 er det innarbeidet et samlet innsparingskrav i sentral-administrasjonen på 2,0 mill. kroner. Ved gjennomgang av ledige lønnsmidler og sykepenger ved utgangen av 1. tertial er det 0,6 mill. kroner som kan inndras, fordelt med 0,4 mill. kroner ved fylkesrådmannens kontor og 0,2 mill. kroner ved bygge- og eiendomstjenesten.

En vil komme tilbake til det resterende beløpet i rapporten for 2. tertial. Det kan se ut til at kravet kan bli vanskelig å spare inn i 2017.

Agder Arbeidsmiljø IKS

I vedtatt budsjett er det avsatt i underkant av 1,6 mill. kroner i kjøp av tjenester fra Agder Arbeidsmiljø IKS. Beløpet dekker det arbeidet som Agder Arbeidsmiljø IKS gjør i forhold til personalet. En har også en avtale med Agder Arbeidsmiljø IKS som dekker elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Ved en feil er dette beløpet ikke innarbeidet i budsjettet for 2017. Fylkesrådmannen beklager dette, og foreslår at beløpet på 375 000 kroner innarbeides i denne saken.

Erstatning yrkessykdom

Fylkeskommunen har mottatt et krav om yrkesskadeerstatning på grunn av yrkessykdom fra en tidligere tilsatt ved et sykehjem i fylket. På tidspunktet da yrkessykdommen manifesterte seg første gang (1987) hadde fylkeskommunen arbeidsgiveransvaret for den tidligere tilsatte. På dette tidspunktet var fylkeskommunen selvassurandør for yrkesskadeerstatning som følge av yrkessykdom. Skadelidte har fremsatt et krav på i overkant av 1,5 mill. kroner. Advokatfirmaet Kluge AS har foretatt en beregning av kravets størrelse på fylkeskommunens vegne, og har kommet frem til at i underkant av 650 000 kroner utgjør korrekt erstatningssum. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

5. INVESTERINGSBUDSJETTET

For omtale av det enkelte investeringsprosjekt vises det til vedlegget. Der blir det gitt en statusrapport over fremdrift og eventuelle kjente budsjettavvik. I det følgende kommenteres kun prosjekter der det foreslås gjort endringer.

Finansiering

Det er gjort endringer i regnskapsreglene mht finansiering og budsjettering av investeringer. Endringene innebærer at finansieringen ikke skal knyttes opp mot det enkelte prosjekt, men ses samlet. Videre er det krav at en skal gjenbudsjettere ubrukte bevilgninger fra tidligere år.

Ved utgangen av 2016 hadde en 36 658 000 kroner i ubrukte lånemidler. Årsaken til dette er at en har foretatt fullt låneopptak det enkelte år samtidig som det er forsinkelser i utgiftene til noen prosjekter. Med dagens bankavtale gir dette en positiv avkastning og ikke økte kostnader. Bruk av disse midlene må innarbeides på nytt og fylkesrådmannen tilrår at dette gjøres i denne saken. Midlene er knyttet til forsinkelser i både veg- og byggeprosjekter.

Sam Eyde videregående skole, byggetrinn 2

Forprosjektet for byggetrinn 2 ved Sam Eyde videregående skole ble vedtatt av fylkestinget i sak 55/2015. I fylkestingssak 19/2016 ble det vedtatt å bygge en ekstra etasje over undervisningsfløyen. Totalt areal er på 6 585 kvm. Det er også vedtatt at det skal bygges låsbar sykkelparkering for ansatte. Byggearbeidene er i gang, og byggetrinn 2 skal stå ferdig til 1.8.2018. Da er all undervisningsvirksomhet ved Sam Eyde videregående skole samlokalisert i et integrert skoleanlegg på Myra. Kostnadsrammen for byggetrinn 2 er på 185 mill. kroner.

Arbeidene går raskere enn planlagt, noe som fører til at det vil påløpe mer kostnader i 2017 enn det som er lagt til grunn ved utarbeidelsen av budsjettet. Det vil derfor være behov for å flytte midler fra 2018 til bruk i 2017. En vil komme tilbake til hvor stort beløp det kan dreie seg om i rapporten for 2. tertial.

HiA-bygningen, opprustning 3. etasje

I 2015 kjøpte fylkeskommunen deler av det gamle HiA-bygget i Groosevegen i Grimstad. Sørlandet fagskole har tatt i bruk to etasjer i den nordligste fløyen, mens 3. etasje står ubrukt. Det er avsatt 15 mill. kroner til ombyggingsarbeidene som bl.a. omfatter utbedring av ventilasjonsanlegg og installasjon av heis.

Samtidig med at tertialrapporten behandles i fylkestinget blir det lagt frem egen sak om rom- og funksjonsprogram for denne opprustningen. Av denne saken fremkommer det at arbeidene vil kunne gjennomføres innenfor en ramme på 13 mill. kroner. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Jernbane, tilskudd til utbedring, Vatnestrøm

I handlingsprogrammet for 2017 er det avsatt 3 mill. kroner i tilskudd til utbedring av jernbanen ved Vatnestrøm. I 2016 var det tilsvarende avsatt 2 mill. kroner. Jernbanen eies ikke av fylkeskommunen og utbedringen er ikke en investering for fylkeskommunen. Tilskuddet må derfor utbetales over driftsbudsjettet. Samlede avsatte midler på 5 mill. kroner foreslås flyttet fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet. Da store deler av investeringene i handlingsprogrammet er driftsfinansiert, skaper ikke dette utfordringer knyttet til finansiering.

6. FINANSFORVALTNING

Langsiktige plasseringer

I henhold til gjeldende finansreglement har fylkeskommunen for tiden ikke langsiktige midler til rådighet for plassering i obligasjonsfond og aksjefond.

Kortsiktig likviditet

Aust-Agder fylkeskommunes bankinnskudd utgjorde ved utgangen av 1. tertial 794,7 mill. kroner. Av dette var ca. 212 mill. kroner bundne midler i form av skattetrekk, spillemidler m.v. Samlede bankinnskudd var ca. 72 mill. kroner lavere enn ved utgangen av 3. tertial 2016. Beholdningen svinger betydelig fra uke til uke. Gjennomsnittet i 1. tertial har vært ca. 96 mill.

kroner høyere enn i 3. tertial i fjor. Dette skyldes for en stor del at et lån på 200 mill. kroner som skal lånes videre til Aust-Agder vegfinans AS/Nye veier AS til E18-utbyggingen, ennå ikke er utlånt. Lånet ble tatt opp like før jul i 2016.

Avkastningen på fylkeskommunens ordinære bankinnskudd er avtalt gjennom hovedbank-avtalen med Sparebanken Sør, og er knyttet til interbankrenten 3 mnd. NIBOR. Det har vært et fallende rentenivå i tertialet. 3 mnd. NIBOR har i månedene januar - april i gjennomsnitt vært 1,08 – 1,02 – 0,96 og 0,98 %. Gjennomsnittlig innskuddsrente for fylkeskommunen har i 1. tertial vært 2,07 %. Norges Banks styringsrente var ved årsskiftet 0,50 %, og har vært slik siden.

Nåværende bankavtale med Sparebanken Sør utløper i oktober 2017, etter en avtaleperiode på 4 år. Det er nå startet et arbeid for å konkurranseutsette bankavtalen, med sikte på å inngå ny avtale. Prosessen gjennomføres i et samarbeid med Vest-Agder fylkeskommune, for å etablere ny bankavtale med en felles avtalebank.

Gjeldsporteføljen

Aust-Agder fylkeskommunes gjeldsportefølje utgjorde 1 632,9 mill. kroner per 30.4. Herav var 542,4 mill. kroner utlånt videre til egne selskaper/IKS, der alle lånekostnader blir refundert. Inkludert i dette er de 200 mill. kroner som er omtalt ovenfor (utlån ennå ikke gjort). Netto gjeld som belaster fylkeskommunens driftsregnskap var dermed 1 090,5 mill. kroner.

Dette er fremstilt i nedenstående tabell (mill. kroner).

Långiver	31.12.16	Herav videre utlån	30.4.17	Herav videre utlån
Kommunalbanken	676,0	216,6	668,1	213,0
KLP/Kommunekreditt	488,0	324,4	486,6	324,4
Nordea	5,0	5,0	5,0	5,0
Sertifikatlån	473,2	0,0	473,2	0,0
Sum	1 642,2	546,0	1 632,9	542,4

I løpet av 1. tertial er det ikke tatt opp nye lån. I tillegg til ordinære avdrag er det betalt et ekstraordinært avdrag på 0,6 mill. kroner på et lån for videre utlån til Fylkeshuset AS.

Sertifikatlånene utgjør 473,2 mill. kroner. Denne type lån har en maksimal løpetid på ett år, slik at lånene må refinansieres innen den tid. Fylkeskommunens fire nåværende sertifikatlån har alle en løpetid på tre måneder, og refinansieres etter tur.

I henhold til finansreglementet skal gjennomsnittlig gjenværende rentebindingstid (durasjon) på samlet rentebærende gjeld være mellom 1 og 5 år. Per 30.4. var durasjonen 1,69 år (lån ekskl. videre utlån). Det er også i finansreglementet satt krav om at gjeldsporteføljen skal ha en fastrenteandel på minimum 50 % (lån med rentebinding 1 år fram i tid og over). Denne andelen var 52 % ved utgangen av 1. tertial. Dette er en nedgang fra 59 % ved utgangen av fjoråret. Pga. fastrenteandelen var gjennomsnittlig lånerente 2,68 % per 30.4. Dette er en liten nedgang fra årsskiftet, da gjennomsnittlig lånerente var 2,77 %. Ved opptak av fylkeskommunens lån for 2017, som ennå ikke er gjort, vil man måtte vurdere dette i sammenheng, spesielt forholdet mellom fast og flytende rente.

For å oppnå ønsket rentebinding, er det i finansreglementet gitt adgang til å ta i bruk rente-bytteavtaler (swaps), som i realiteten sikrer fastrentebetingelser på deler av gjeld med

flytende rente. Per 30.4. hadde fylkeskommunen ti slike rentebytteavtaler, som totalt beløper seg til 511,6 mill. kroner. Av disse er 96,0 mill. kroner knyttet til lån til videre utlån.

I henhold til finansreglementet er det også foretatt en enkel beregning av renterisikoen for kortsiktig likviditet og gjeld sett i sammenheng. Dette er nærmere bestemt en netto gjeldsbetraktning som viser fylkeskommunens renterisiko ved en generell heving av rentenivået med 1 prosentpoeng for flytende rente. En ser for seg at renteendringen skjer umiddelbart, og beregner hva det innebærer i økte utgifter/inntekter etter 1 år.

Renterisiko 30.04.	Endringsparameter	Balanse, mill. kr.	Fordeling, %	Beregnet tap (-)/ gevinst (+)
Gjeld m/flytende rente	1 %	523,4	48	- 5,234
Gjeld m/fast rente		567,1	52	0,0
Samlet gjeld		1 090,5	100	- 5,234
Bankinnskudd	1 %	794,7		+ 7,947
Innskudd - gjeld med flytende rente	1 %	271,3		+ 2,713

Det er tatt utgangspunkt i «egne» lån, altså ekskl. lån for videre utlån. Fastrentedelen av gjelden vil ikke bli påvirket av en renteendring, og ettårsvirkningen/tapet vil dermed bli kroner 0. Gjeld med flytende rente, som utgjør 48 %, vil innebære en utgiftsøkning på 5,234 mill. kroner. For innskuddsrenten blir effekten motsatt, altså høyere renteinntekter (7,947 mill. kroner). Som følge av at fylkeskommunen ved tertialets slutt har større innskudd enn lån med flytende rente, vil virkningen av 1 prosentpoeng økning i rentenivået bli merinntekter på ca. 2,7 mill. kroner på årsbasis. Ved en reduksjon av rentenivået blir virkningen motsatt, altså at fylkeskommunen får merutgifter.

7. FYLKESKOMMUNAL LÅNEGARANTI

I fylkestingssak 41/2016 vedtok fylkestinget å etablere et regionalt bompengeselskap sammen med fylkeskommunene Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Selskapet er nå stifta og heter Sørvest Bomvegselskap AS. Fylkestinget vedtok også at en skulle vurdere om det var strategisk å kjøpe selskapet BT Signaal AS.

Etter at Sørvest Bomvegselskap AS ble opprettet ble det igangsatt arbeid med å avklare alternative driftsformer for et regionalt bomselskap. Slik reformen innen bomsektoren er utformet vil det i praksis ikke være et privat marked for å tilby driftstjenester. De regionale bomselskapene legger i all vesentlig grad opp til egenregi på tjenestene. I tillegg skal de regionale selskapene overta mange av de operative oppgavene som i dag ligger til Statens vegvesen. Sørvest Bomvegselskap AS har vurdert situasjonen slik at det vil være en stor fordel for alle fylkene om en kan få tilgang på den kompetansen og erfaringen som BT Signaal AS har. Alternativet ville være å bygge opp en egen ny organisasjon. I tråd med fylkestingets vedtak vil Agders eget driftsselskap Agder Bomdrift AS tas inn i Sørvest Bomvegselskap AS og vil sammen med BT Signaal AS utgjøre et kompetansemessig sterkt driftsmiljø.

Fylkestingene fikk i 2016 tilbud om å kjøpe BT Signaal AS for 120 – 140 mill. kroner. Sørvest Bomvegselskap AS har siden i høst gjennomført en omfattende og formell forhandlingsprosess med innleid juridisk og økonomisk bistand. Enkelte deler av BT Signaal AS skal skilles ut før overtakelse. Dette er virksomheter som ikke kan videreføres i tråd med bompengeselskapet som setter strenge rammer for hva som kan ligge i et regionalt bompengeselskap. Endelig kjøpspris er ikke helt ferdigforhandlet, men vil ligge under 100 mill. kroner. Det er nå gjennomført en selskapsgjennomgang (due diligence) for å avklare om det foreligger fakta som vil påvirke forhandlingsresultatet. Så langt er det ikke avdekket forhold som vil påvirke kjøpet.

Det legges opp til at det er Sørvest Bomvegselskap AS som står som formell kjøper av BT Signaal AS. I dialogen Sørvest Bomvegselskap AS har med bankforbindelsen (DNB) kommer det frem at lånevilkårene vil være klart mest gunstige med en fylkeskommunal garanti. Selve kjøpet av selskapet skal betales ned med innkrevde bompenger. Dette er formelt avklart med Samferdselsdepartementet. Det legges opp til en nedbetalingstid på i utgangspunktet 10 år. Lånegarantien gis for 10 år.

Siden Sørvest Bomvegselskap AS er i en etableringsfase uten inntekter er det behov for å sikre noe likviditet i selskapet gjennom låneopptak. Det foreslås derfor en samlet lånegaranti på 110 mill. kroner som fordeles mellom fylkeskommunene. Fylkeskommunene eier Sørvest Bomvegselskap AS med like eierandeler. Garantibeløpet for Aust-Agder fylkeskommune vil dermed utgjøre 22 mill. kroner. Det legges opp til at Sørvest Bomvegselskap AS overtar BT Signaal AS innen 30. juni 2017.

Fylkesrådmannen støtter vurderingene som er gjort med å kjøpe BT Signaal AS for å sikre seg et kompetansemessig sterkt driftsmiljø for bompengeneinnkreving i de aktuelle fylkene. Sørvest Bompengeselskap AS skal ha ansvaret for ca. 200 mill. passeringer og ca. 3 mrd. kroner i innkrevde bompenger per år. Fylkesrådmannen mener det er viktig å bidra til så kostnadseffektiv bompengedrift som mulig og anbefaler at det gis fylkeskommunal lånegaranti for inntil 22 mill. kroner for kjøp av BT Signaal AS og til å sikre likviditet for Sørvest Bomvegselskap AS i en etableringsfase. Lånegarantien må godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

8. OPPSUMMERING AV FORESLÅTTE ENDRINGER

Oppstillingen nedenfor viser positive og negative avvik hvor det foreslås å gjøre budsjettendringer i denne rapporten. Tall med negativt fortegn er økte utgifter eller svikt i inntekter, mens tall med positivt fortegn er økte inntekter eller reduserte kostnader.

Reduksjon i skatt og rammetilskudd	-3 500 000 kroner
Økte kostnader tillitsvalgte	-800 000 "
Agder Arbeidsmiljø IKS, elever	-375 000 "
Rekruttere og beholde kompetanse i organisasjonen	-500 000 "
Sum	-5 175 000 kroner

Det fremkommer av oversikten ovenfor at en har merkostnader på 5,2 mill. kroner ved utgangen av 1. tertial. Beløpet foreslås dekket ved bruk av disposisjonsfond. Etter dette er disposisjonsfondet på 124,4 mill. kroner.

I tertialrapporten fremkommer det en lang rekke forhold som det er knyttet usikkerhet til. Dette gjelder bl.a.:

- skatteinntekter
- pensjonspremie
- lønnsoppgjør
- klasseoppsettet 2017/18
- voksenopplæring
- Vg3 fagopplæring i skole
- gjesteelever
- overtallighet
- tilskudd til lærebedrifter og utgifter til fagprøver
- transporttjenesten for funksjonshemmede
- kollektivtransport

En vil komme tilbake til disse forholdene i rapporten for 2. tertial.

9. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken til hovedsamarbeidsutvalget 6. juni 2017 med slik forslag til vedtak:

Hovedsamarbeidsutvalget tar til etterretning følgende stillingsendringer:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

.....

Fylkesrådmannen fremmer saken til administrasjonsutvalget 6. juni 2017 med slik forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget tar til etterretning følgende stillingsendringer:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

Vedlegg

Rapport 1. tertial 2017